

SPLAV! 3

Fejs tu fejs!

úvodník # Petra Kultová

Milí čtenáři, inspiraci pro dnešní úvodní slovo jsem se vydala hledat mezi slova poslední. Jak na to? Stačí odvléct své tělo, zmožené a ztěžklé al... chymií soboteckého reje, za město. A pak lipovou alejí vzhůru pod zámeček Humprecht, kde se rozkládá hřbitov.

Dole v Sobotce tou dobou řádila milostná lyrika Václava Šolce, zatímco její tvůrce vystrkoval ucho zpod náhrobní desky. Tklivá nálada unikala klapkami saxofonů doprovázejících pásmo poezie vinoucí se kolem Šolcova domu. Já byla ale v myšlenkách jinde. Konkrétně u samotného konce. Závěru lopotné cesty včerejším dnem. U chystaného autorského čtení J. H. Krchovského. Jen malá ochutnávka z jeho starší tvorby: *Odešla... Inu co, lhal bych, že břečím... /odešla s úsvitem (alespoň s něčím)*. Tááák, to by snad stačilo pro navození správné atmošky odcházení. Procházím železnou branou a začínám si vychutnávat literaturu krátkých forem vtesanou do náhrobních kamenů. Dozvídám se z nich, kde odpočívá synáček Pepíček, kde sedlák a krčmář a kde rodina Brixova. Nikde žádný štílbruch. Vše v souladu s klasickým funebrálním stylem našich luhů a hájů. Šrámkův hrob: check. Hrob Šolcův: check. Musím ovšem znepokojeně konstatovat, že s postupující invazí fejsbuku se profilová foto rozšířila i na místa posledního odpočinku. Klasické černobílé snímky na porcelánových fotografiích totiž často střídají proklatě usměvavé a realistické portréty gravírované.

Jak jsem se dočetla na stránkách jednoho nejmenovaného specializovaného kamenictví (říkejme mu třeba Kámen a bolest), výhodou této techniky je, že umožňuje značné retuše a korekce. Věčná dokonalost a krása. Vivat vizualita! Jistě jste zaznamenali, že i my jdeme s dobou. Doufám, že jste ocenili naše věrné a vytříbené portréty „starých mistrů“, jimž se letos honosí titulní stránka každého čísla *Splavlu*. Nebojte se, klidně podlehněte ukrytému sběratelskému pudu a vytvořte si kolekci portrétů z našich titulních listů. A hlavně: čtěte nás a neodcházejte!

Úterý 7. července

Program

9.00 sál spořitelny

Vzdálená tvář středověké literatury

přednáší Viktor Viktora
vstupné dobrovolné

13.30 Šolcův statek

Nemaluj certa na zeď

poeticke pásmo z textů Jiřího Žáčka
vstupné dobrovolné

15.00 základní škola

Vydávání jako řemeslo: co by měl autor vědět o spolupráci s nakladatelem

seminář Vladimíra Pistoria
vstupné dobrovolné

15.30 zahrada Šrámkova domu

Autorské čtení Vratislava Slezáka

Voltaire vs. Fridrich II. Veliký
vstupné dobrovolné

16.00 dům s pečovatelskou službou

Kaleidoskop Jana Rejžka

beseda k rozhlasovému pořadu + ukázky z knihy
poslech od 14.30

17.30 zahrada Šrámkova domu

Autorské čtení Ivana Matouška

vstupné dobrovolné

19.30 městské divadlo

Pochyby

divadelní představení souboru SoLITEAter
vstupné 118 Kč

22.00 městské divadlo

Škrábanice

společná improvizace Jaromíra Typlta a Michala Rataje
vstupné dobrovolné

Jídelníček

Oběd:

Frankfurtská polévka

Moravský vrabec, bramborový knedlík, zelí
Hovězí plátek na žampiónech s rýží

Večeře:

Hovězí vývar s vejcem

Smažený sýr, vařený brambor, tatarská omáčka

Boloňské špagety sypané sýrem

Překlady dramatu po diletantsku

reportáž # Petra Kultová

Pokaždé, když čuju přednášku s překladatelskou tematikou, neváhám ani minutu a účastním se. I když se koná v deště ráno v dobře předehrátem sále spořitelny. Původně tam sice měla ve stejný čas vystoupit Blanka Kostřicová se svou interpretací díla Jana Balabána, ale situace na festivalu je dynamická, mění se každým okamžikem a návštěvník musí být stále ve středu. V případě změny tedy zatlačí slzu, nežehrá na osud a přeladí v cukuletu na jiné téma.

Záskokanem za Blanku byl Petr Christov z pražské Kartedry divadelní vědy FF UK. Ten se sice omlouval, že se o své aktuální účasti na festivalu dozvěděl až cestou do Sobotky, ale jeho informační background zřejmě dosahuje úctyhodné šíře. Čili zklamání z nedostatku informací rozhodně nehrozilo. Hodnoty pro zahlcení informacemi byly naopak zvýšené, stejně jako stupeň kardiovaskulární zátěže, a to vzhledem k počasí.

Petr Christov vyrukoval na posluchače s otázkou, proč (ne)překládat klasickou dramaturigu. Vzhledem k tomu, že Christov vystudoval na Masarykově univerzitě kromě divadelní vědy také francouzský jazyk a literaturu, používal téměř výhradně příklady z frankofonního prostředí. Aneb nikdy není pozdě poznat další klasiky – staré mistry, chcete-li – francouzské dramaturgy. Obzvlášť pokud z paměti sami vydolujete jen dvě jména: Molière (úroveň: začátečníci) a Edmond Rostand (úroveň: mírně pokročilí). Druhý jmenovaný, autor hry *Cyrano z Bergeracu*, je českým divákům dobrě znám, a to díky dodnes používanému (!) a populárnímu překladu Jaroslava Vrchlického. Jasné, že Vrchlického čeština je od té naší krapet vzdálená, ale u *Cyrana* se archaický překlad ještě snese. Je to totiž hra neomoderní, neotragická, neoromantická, neo... neo... neo). Co se tedy týče zastarávání překladu obecně, a tady bacha, přichází dosud nepřekonaná, protože nekriticky obdivovaná postava české translatologie Jiří Levý (potleskl!), podle nějž překlady zastarávají rychleji než

originály, a to tím rychleji, čím víc se překladatel chce přiblížit módním trendům v jazyce. (Kdybych do překladu dneska napsala pozdrav „čágo belo, šílenc“, tak mě polovina čtenářů bude považovat za zastydlou pubertačku z devadesátek a druhá nebude mít šajna, vo co go.) Ano, bylo by záhadno mít pro každou generaci vlastní nový překlad, ale překladatel není sukulent, aby žil ze vzduchu, že? Takže to chce stipendia a granty.

Dalším velkým tématem přednášky byl vztah překladatele a autora. Christov sáhl po slavném belgickém dramatikovi přelomu 19. a 20. století Maurici Maeterlinckovi. Ten psal svá díla ve francouzštině. Počešťovala je Marie Kalašová. A podle Christova to nebyla žádná sláva. Ale takových „diletantů a ochotníků“ fušovalo do překladu víc. Jenže tyhle „špatné výrobky“ působí v očích čtenářů jako kompromituječí materiál na nešťastného klasika.

Už F. X. Šalda si stěžoval na bídnou kvalitu překladů. Místo toho, aby si Maeterlinck kvalitu překladů snažil přes nějakého prostředníka pohlídat, Kalašové vesele pochleboval, a zároveň uděloval autorizace na tytéž překlady ještě dalšímu překladateli. Profit je profit. Cítíte pohoršení? Není to skandální? A kdo dohlíží na kvalitu překladů dnes? Agentury zastupující autory a překladatele to tedy nejsou. Systém je nastavený tak, že překladatel si vybere text, gratis ho přeloží a pak doufá, že jej agentura někomu udá a překladateli potečou tantiémy. Jak Christov poznamenal, výsledkem je, že překlady oplývají mnoha chybami.

Vytáhneme kapesníček a budeme lkát, že dnes, stejně jako před více než sto lety, jde zas jen o prachy? A že zůstat u překladu klasiků je vlastně fajn, protože mrtví už do toho nemohou kecat? Podle Christova mají nové překlady kanonických děl smysl. Je to totiž šance, jak vylepšit autorovi reputaci, pokud byl předchozí překlad úspěšně zpackaný. Nový překlad má navíc tu kouzelnou moc klasika „polidštit“ a rozšířit mu okruh čtenářů, a ne ho zakonzervovat v podobě fousaté busty nějakého páprdy out of place, out of time.

Každý mistr je nejdřív mladý, křepeký a bez nálepky klasika; a jeho překladatel si může užívat toho komfortu a vyměňovat si s autorem líbesmejly dle svého gusta.

Bezva relax

momentka # Tereza Šmejkalová

Vítr šuměl korunou ořechu, nad pochrupujícími v trávě se třepetal bělásek, kvílící srdce střídala bělostná řádra, saxofony plynuly. Josef „Romadur“ Jindra velmi potichu, ale zasvěceně pohovořil o básníkových mladičkých láskách („vztah musela ze zdravotních důvodů ukončit... to už v pozadí číhala její sestra“), pan hospodář všechny na úvod přivítal a na závěr vyprovodil. Sedla jsem si na

hromadu neprodaných *Splav!ů*, opřela se o plot mezi rozevzetými proskurníky, zavřela oči a skvěle si odpočinula. Přesně to, co od pořadu na Šolcárnu očekávám. Díky!

Šviháci to stále oceňují

konečně hejt # Jiří Feryna

Zkratka ŠS získala v brzkém pondělním odpoledni nový význam, a to Šolc sterilizovaný. Jak jinak lze nazvat pořad, jehož organizátor si o prezentaci poezie zachovává představu poměrně „salonně zábavní“ a nezdá rád se na plakát napsat, že v případě milostné lyriky Václava Šolce jde o jeden z vrcholů české literatury. Předmětem mé recenze však nebudoval básníkovy texty, nýbrž právě zmíněná prezentace. Pokud je text schopný promluvit i dnes, měl by s ním ten, kdo s ním zachází, zacházet uvážlivě. Pokud se ho rovnou nepokusí „aktualizovat“, měl by konat alespoň tak, aby onen text vpravdě nezesměnil.

Nejprve k hudbě - nekonfliktní a líbivé saxofony k tomu chmurné, tu nadějné milostné lyrice nejen že nejsou dostačující, ale vyvolávají pobavený úsměv či dokonce spánek Vítězslava Prokopa. Je vlastně jedno, že hraje Zámecké kvarteto, zde zkrátka organizátor udělá chybu takříkající fatální. Poezii se mu podařilo transformovat v odlehčenou zábavičku, která nemá vyloučit nic jiného než chápavé/vědoucí příkryvování: pravda, pravda, ano, život je hořký, bohudík.

K neškodnosti přednášených textů přispěla i rovná půlka recitátorů - totiž Josef Horáček (druhým recitátorem byl Adam Hošek). Jestliže saxofony nastolily atmosféru, Horáček ji ještě posílil: v jeho hlase jako by zavál vítr dnů minulých a lásek promarněných (což, jak podotkl na začátku sobotecký Josef Jindra, oni, šviháci s vášnivým srdcem, stále oceňují). Jako by ty texty snad ani nebyly živé, jen jako by je někdo vytáhl a rovnou začal číst, aniž se z nich pokusil setřít prach. S tím souvisí i má prosba k druhému recitujícímu. Abyste mi rozuměli, Adama Hošku znám pouze rok, starý mistři Šrámkovy Sobotky o něm mají povědomí daleko dle. Loni jsem ho potkal v tvůrčí dílně poezie, kde - alespoň pro mě - jasně vyčníval. I v případě včerejšího pořadu Horáčka a kvartet (o Samšínákovi a Jindrově nemluvě) výrazně převyšoval. Oproti Horáčkovi totiž recitoval podstatně civilněji, dával si veliký pozor na každé slovo... a celé Šolcárne tak nějak najevo, že to jde i jinak. A dobré. Proto se ptám - Adame, není tě tam škoda?

Začněme od peaky

reportáž # Tomáš Chaloupecký

Mimo mnohá pozitiva přináší Šrámkova Sobotka i negativa, jakkoliv nemnohá - kupříkladu dilema, které program navštíví, překrývají-li se dvě jeho zajímavé položky. Taková situace nastala i včera odpoledne, kdy se záhadologické povídání kryptozooložky a genealožky Vrbenské (o kterém se můžete dočíst na jiném místě tohoto čísla) křížilo s přednáškou Daniely Fischerové *Psaní jako řemeslo*. Usoudil jsem však, že informace o tom, zda je otcem Boženy Němcové Francisco Goya, nebo kníže Schwarzenberg, si mohu vyhledat sám ve snadno přistupných vatikánských archivech. Nás čtený pan šéfredaktor navíc tvůrčí psaní hodlá systematicky ničit, je proto nutností zjistit, cože to vlastně je a zda se mne tato anihilace nějak nedotkne.

Daniela Fischerová začala svůj výklad přiznáním, že vlastně neví jistě, má-li umění nějaká pravidla a jde-li jim tedy vyučovat. Posléze však dodala, že když za tuto činnost již

čtrnáct let pobírá mzdu, alespoň nějaká pravidla existovat jistě musejí, a jala se je vyjmenovávat. Důležité je umět dobře česky, ještě důležitější je pravidla porušovat, ovšem až ve chvíli, kdy je dokonale ovládáme (pokud tedy existují!), ovšem pravidlem zdaleka nejdůležitějším, až kosmickým, je uvědomení si faktu, že dramatický tvar je uzavřenou sekvencí se začátkem a koncem, od čehož se odvíjí vše.

Lidská schopnost soustředit se je v čase trvání díla různá. Nejsilnější je samozřejmě na počátku („peak prvního dojmu“), poté pozvolna klesá a nakonec se těsně před závěrem v rámci velice krátkého úseku vyšvihne zpět na vrchol („peak posledního dojmu“). Právě tyto „peaky“ si pamatujeme nejlépe. Důležitost prvního dojmu je vrozená, lidská poptávka po zakončení děje je věcí kulturně podmíněnou, začátek a konec tak ovlivňují výsledný dojem různými způsoby, oba však stejně zásadně, a je jim proto třeba věnovat nejvyšší pozornost. Pokud nechceme, aby recipientova pozornost ve střední části díla upadla úplně, doporučuje autorka a s ní i všechny myslitelné příručky nachystat si do tohoto sedla „eso v rukávu“, bod zlomu, který pozornost alespoň částečně obnoví.

Výklad to byl poutavý, pro velkou část posluchačů jistě i nové poznatky přinášející, a já měl radost ze své volby programu. Z míry jsem se nenechal vyvést ani těžko krotitelným smíchem publika, které rozesmálo tvrzení, že první soulož se v harlekýnce odehrává mezi devadesátkou šestou a sto dvacátnou stranou.

Ve druhém bloku nám Fischerová vyprávěla o zvláštní metodě výuky v italské škole tvůrčího psaní Holden. Studium na ní probíhá dva roky, během prvního z nich však studenti vůbec nepíší, učí se pouze vyprávět, neboť škola zastává filozofii „vyprávěč před spisovatelem“. Na rozdíl od většiny publika by na tuto metodu nepřistoupil ani redakční fotograf, ani sama přednášející. Henyš z důvodu asociálnosti v druhém studiu, Fischerová pro názor, že „talent vyprávěčský a talent spisovatelský nejsou totéž“.

Třetí blok, z mého hlediska nejméně zajímavý (asi jsem již seděl hluboko v sedle a bod zlomu nezahlédl), se měl věnovat vztahu originality a klišé. Dozvěděli jsme se, že od nánosů minulosti se chtěli očistit Descartes i Tzara, když se to ale nepovedlo jim, stěží uspějeme my, vyslechl jsme vtip o Čukčovi související s nezbytností vzdělání a byli poučeni, že dobré umělecké dílo je jako nevěsta, neboť vyžaduje „něco nového, něco starého a něco vypůjčeného“, jen modré záleží na autorově libovůli.

Z mého pohledu nejspornejším byl autorčin spíše okrajový výklad o požadavku na milostný příběh. Prý je přítomný všude, jdeme-li do kina, očekáváme tisící a první variantu na romanci a odevzdá-li scénárista sebelepší námět na válečný příběh, každý producent jej vrátí k přepracování, neboť „film je komerční umění“. Ponechme stranou

otázku, může-li být vůbec umění komerční (nemůže, alespoň primárně ne), stejně tak zapomeňme na tisíc a jeden film, který žádnou romantici neobsahuje, komerční není, a přesto byl natočen. Mnohem důležitější je smysl vyčerpaného. Právě ten je stopou, po níž bychom se měli vydat, chceme-li pochopit antipatiю mnoha „elitařských“ spisovatelů k výuce tvůrčího psaní. Jak autorka nepřímo přiznává, jejím úkolem je výchova „pouhých“ výtečně vycvičených řemeslníků, kteří mohou z mošničky kdykoliv vytáhnout jakýkoliv narrativní postup s nekonečným počtem způsobů, kterak přilepit diváka k obrazovce, chybí jim však všechny ty pateticky znějící vlastnosti, které dělí pisálka, písmáka či grafomana od spisovatele. A pokud jim nechybí, není to díky kurzům tvůrčího psaní, je to jim navzdory.

A abychom nekončili tak vzdorně, rád bych uvedl ještě několik dotazů z publiku, které standardně překnou přednášku posunuly mezi nezapomenutelné zážitky: 1) „Myslím si, že výši spisovatelských schopností ovlivňuje znamení zvěrokruhu. Podle mého názoru jsou nejlepšími spisovateli nositelé vzdružných znamení. Myslím si to také?“ „Ano.“ 2) „Já jsem astronom, takže tyhle astrologie vůbec neuznávám. Je ale pravda, že já i kolega Grygar jsme oba Skopci.“ „Grygar je Ryba. Má doma jeho horoskop.“ 3) „Já bych se vám tady rád přiznal,“ postavil se Lomož, „že jsem došel osvícení. Právě teď jsem pochopil, k čemu máme slovní druhy, konkrétně spojky. Mezi větami „šel jsem ven, protože pršelo“, a „šel jsem ven, a proto pršelo“ je rozdíl.“

Nikdo se tedy nemůže divit, že po tomto zážitku se tvůrčímu psaní hodláme věnovat i v nadcházejících číslech.

Františka vs. Božena

compressor #### Tereza a Ondřej Šmejkalovi

V té Paříži měl důvod být vzrušený.

Dobре, ale rozumějte: já tam můžu hodit elfy!

Že nechala shnít prádlo - když se zaberete do psaní...

Takže s kým mohl mít Goya dítě? S vévodkyní z Alby, samozřejmě.

Nebála se v těch devadesáti ukázat v bikinách na pláži!

Určitý typ brunetek je zaměnitelný, o tom není sporu.

Dá se to ověřit.

Služebná taky mohla bejt trdlo, nebo mohla bejt potvora.

Takový blbosti jako kryty na konvičku!

Měla milence jak platonické, tak fyzické.

Jiní milenci prosím vás doložení nejsou.

A to je fakt!

Je dokázáno, že vzpomínky je možný geneticky přenášet.

Vidím, že jsi takový neklidný.

Co když byl neplodný její manžel?

Nevím, jestli mě ještě můžete sledovat.

Je nemožný, aby byla dcerou komorný, která je slepice!

Ale přesto! A pak se mi stala divná věc.

Loni zemřela ve věku 85 let jiná 18. vévodkyně z Alby.

Je to prosím vás skotská větev tohoto rodu.

Tím šlechticem mohl být jen jeden jediný člověk!

Je to jasný?

Chcete přijít s vlastní teorií o původu Boženy Němcové? Generátor hypotéz naleznete na <http://goo.gl/qHYSoH>.

Nevlastní praneteř Boženy Němcové. Je to fakt.

Je to pravda, jen trochu vymyšlená

hejt # Zdeněk Ježek

Za co mě trestáš, ó Nejvyšší? Celý rok jsem se slušně choval, pomáhal jsem starým lidem a pravidelně jsem zaléval záhony, to vše proto, abych mohl na začátku prázdnin odjet na Šrámkovou Sobotku vzývat český jazyk, řec a literaturu. Vše se povedlo, až na to, že jsem nic netuše hned po příjezdu zavítal na včerejší autorské čtení Františky Vrbenské. Proč, panebože?

Možná mě chtěl někdo potrestat, že jsem se do redakce *Splavu* dostavil o tři dny později, ale tohle jsem si fakt nezasloužil. Věřím, že i dnes ještě někomu může připadat přitažlivé zabývat se problémem nejasného původu Boženy Němcové, ale takřka vše je možné podat zajímavou formou, pokud má přednášející soudnost. Františka Vrbenská ji očividně nemá. A to je fakt.

Takže od začátku: místo čtení uznávané autorky fantasy literatury čekalo na návštěvníky úmorné a nesouvislé blábolení o rytinách, milencích, genealogii věvodkyň z Alby, turínském plátně a zvědavých slůnětech. Již šestatřicet let šťastně vdaná paní Vrbenská se v duchu nejlepších tradic německé vědy rozhodla přesvědčit své posluchače o tom, že toho ví vážně hodně. Marxistický přechod kvalitity v kvalitu se zde ale silně nepovedl a autorka se nedovedla udržet v mezích zdravého rozumu.

Z nesmyslu se prostě nestane větší pravda jen proto, že jej budeme podkládat nesouvisejícími historickými faktami. I když těch faktů bude hodně. Chaos ve výkladu a neutrálné odbíhání od tématu není známka erudovanosti, ale nedostatku sebereflexe. A to je fakt.

Bыло smutné sledovat přednášející, která zasněně a s nadšením představovala své spíše fantasmagorické než fantastické teorie, jimž chyběla pointa. Naopak bylo velmi zábavné jí poslouchat a smát se spolu s ní, ačkoliv jsme se zcela jistě každý smáli něčemu jinému. Téměř neexistující moderátor Richard Klíčník se jen několikrát pokusil dravý proud autorčina myšlení vrátit do správného kořta, ale opakováně žalostně selhal.

Abychom ale neodbíhali od tématu: přednáška Františky Vrbenské měla být o původu Boženy Němcové. Hlavním argumentem přednášející bylo, že geniální a krásná Božena se přece nemohla narodit „Terezii Panklové, slepici povahou i intelektem“. O evoluční teorii zřejmě ještě nedoražily zvěsti úplně všude. Ale co, správnému vědci se hodí vše, co podporuje jeho teorii. Stačí se jen držet všemocného principu „není to sice důkaz, ale v každém případě je to podezřelé“. A to je fakt.

Základní obrys své představy o literatuře vystihla Františka Vrbenská možná nevědomky slovy, že spisovatel už dnes nemůže zabodovat tím, co napíše. Ať tedy žije literárně-historický bulvár.

A to je fakt.

Umění se musí ukazovat. Prostě musí

recenze # Silvie Mitlenerová

„Ted jsi přišla o to nejlepší,“ tvrdilo mi půl zahrady jeden přes druhého po návratu z koupaliště kolem páte odpolední. Nedozvěděla jsem se nic o porodech ani naší paní, přišla jsem na čtení Kateřiny Rudčenkové. Ne jenom proto, že anotace slibovala erotický náboj (na ten ovšem došlo až v 18.41) a zároveň hloubavost a nadhled (na ten došlo v 18.36). Už vůbec ne proto, že bych měla hejtovací náladu. Ovšem ani nejsluníčkovější redaktorka se někdy hejtu nevyhně.

Měla jsem původně za to, že intenzitu erotického náboje zvýší moderování Richarda Klíčníka. Za moderátorský mikrofon pootočený o devadesát stupňů směrem pod tis se ale posadila Ivana Myšková. Normálně mám pro její rozverný styl mluvy, přednesu i moderování postoj něco mezi slabostí a pochopením. Včera se ale Myšková stala nejslabším článkem čtení, už od velmi nevyvedeného začátku, kdy se pokusila osvětlit, proč Kateřina Rudčenková zapadá do tématu „starí mistři“. Jediným způsobem, jak to pojednat vtipně a na úrovni, by asi bylo zmínit, že v roce 1999 vyhrála první cenu v dnes již nepořádané autorské soutěži Šrámkova Sobotka. S touto zmínkou ale bohužel přišel až o hodinu později jeden hlas z publiku.

Čtení pokračovalo krátkým biografickým úvodem, kdy se Ivana pozastavila nad označováním Kateřiny Rudčenkové jen jako „básnířky“ – napsala přece ještě několik divadelních her a jednu povídkovou sbírku. „Jedna sbírka je asi málo na nálepku prozaičky,“ utnula básnířka snahu o rozšířování medailonku a mohlo se konečně přejít k čtení. Samotnému přednesu předcházelo vyznání Ivany Myškové směrem k poezii Rudčenkové, která se Myškové zdá „uhrančivá, erotická, omamně znepokojivá“. Dopraváno zahiháním; Rudčenková to raději shodila ironickou poznámkou o denním světle a nepromyšlené dramaturgií a jala se číst z oceněné sbírky *Chůze po dunách*.

Dovolím si nyní přeskočit na samý konec programu, kdy Joňáš Hájek nadnesl otázku ženského psaní. Otázka a celá ta snaha o kreslení čáry mezi mužským a ženským psaním mě irituje asi podobně jako Rudčenkovou. Její texty nejsou primárně feministické, cíleně ženské, nepíše jen o vaginách. Píše o usínání, probouzení se, dětství, stárnutí. Přiznává, že desetiletá pauza v jejím básnickém životopise vznikla prostou potřebou nasbírat nové zkušenosti. Prostými slovy přiblížuje aspekty svého tvůrčího procesu („Ve snu shlížím / na širokou čínskou řeku v časném rozednění, / pohupují se nad ní omamně zářící lampiony. / Musím o tom hned napsat básně, říkám si, / než se probudím, / než bude světlo / - dokud to všechno bude pravda.“ – *Chůze po dunách*). Rudčenková-básnířka mi konvenuje mnohem více než Rudčenková-prozaička (po-

vídka *Cesta do Provence* otištěná v Hostu 4/2015 byla vyloženě slabá).

Při čtení ukázky z autorčina dramatického díla, hry *Zpafifikovaná*, se konečně trochu rehabilitovala moderátorka – ve dvojici s manželem Vráťou Kadlecem předvedli slušné scénické čtení a postava trochu snílkovské, od reality odtržené imigrantky uzemňované racionálně myslícím manželem jí sedla, aspoň ze začátku. Na závěr jsme se chvíli věnovali diskuzi, poněkud uměle vyvolávané, a pak už obě účinkující přenechaly pódium bedřákům J. H. Krchovského (zde drobná poznámka k organizačnímu týmu: když účinkujícím slíbíte čas do 18.45, neposunujte jim už od za deset půl za zády bedny a kabely, ruší to na jevišti i v hledišti).

Hejtovací rekapitulace na závěr: je opravdu pitomé, když hihňající se moderátorka znervóznuje i hosta, když tláčí na pilu v otázkách starých mistrů a erotického aspektu tvorby, když mám z celého jejího projevu tentokrát tak nějak pocít, že si měli s manželem vyměnit role.

Optimistická rekapitulace na závěr: samotná Kateřina Rudčenková mě včera nadchla mnohem více, než když jsem ji zažila v únoru v Divadle Na zábradlí. Tehdy se hihňala ona a tvorbu si sama sobě shazovala. Včera už to bylo mnohem lepší – a myslím, že mě podvečerní program namotivoval zajímat se o tvorbu Kateřiny Rudčenkové o něco více.

Reedův duch a Caleova viola na Sobotce

recenze # Tomáš Tkáč

Poznámka na úvod: nemám rád tribute/cover projekty. Od vesnické kutálky, dosahující svého hudebního vrcholu při přednesu doma pilně natrénovaného kytarového sóla z *Pohody* od Kabátu, po víceméně cokoliv jiného na pomyslné druhé straně tohoto spektra. Otázka totiž zůstává pořád stejná. Proč? Proč hrát hudbu druhých (čtenář jistě pochopí, že z diskuze vynechávám jazz a hudbu klasicíkou)? Předělávkou jedné písni svého oblíbeného interpreta na vlastním koncertě prokazujete respekt. Hraním v revivalu se z vás stává hrací automat na (resp. pro) peníze. Věcerejší koncert dua Polanský wtf Langman se snažil přesvědčit všechny nevěřící Tomáše (ha ha), že cover band se dá dělat i jinak. Pánové svůj momentální hudební život zasvětili metě esteticky vskutku vysoké, metě plné heroinu, čistých kvint a dvou akordových postupů. Metě s názvem *The Velvet Underground*.

Celý projekt je založen na snaze dát písni The Velvet Underground jiný háv, snad i zcela nový hudební kontext. Punkový přístup The Velvet Underground z dua sálal již

na první pohled; bicí souprava okleštěná na minimum, vila prohnána přes kytarové efekty. V praxi se však tento přístup promítl do stavu, kdy spousta návštěvníků vůbec nepochopila, že se jedná o cover verze, a snadno došla k přesvědčení, že jim je prezentována originální tvorba. Je pravda, že s původními aranžemi se duo příliš nemazlilo. Písni se často daly poznat jen díky textům, a i to byl mnohdy problém, protože vokál zněl z reproduktorů nebetýčně zahulhaně, a to jak v písničkách, tak v proslovech mezi nimi. Lou Reed však také nebyl kdovíjaký zpěvák. Jak tedy vyzněl celý projekt jako takový?

Kvůli minimalistickým aranžím měly jednotlivé skladby tendenci splývat. Violista Polanský si většinou nahrál akordický základ jako smyčku a pak se jal více či méně úspěšně vykřikovat texty. Agresivní a zkreslená viola byla tu a tam pěkným připomenuním hry Johna Calea, ale jinak lze jen těžko vypíchnout nějaký zajímavější moment. V originále meditativní a zatěžkaná *Venus In Furs* se zde proměnila do nevýrazné čtyř akordovky. Hravá *That's the Story Of My Life* naopak zněla, jako kdyby ji Reed a Cale nahrali v období vydání experimentální desky *White Light/White Heat*. Zatvrzele se opakující motiv dvou tónů, expresivní viola a snad až mantrické opakování hlavního motivu textu vyústilo v krátké záblesky něčeho slabnějšího. Přidavek v podobě kvazirapové verze *I'm Waiting For My Man* mě však velmi snadno vrátil do prvotní skepse. Fanouškovský tribute oblíbené kapele? Milé. Plnohodnotný projekt, který má na sebevědomé překročení prahu zkušebny? Raději ne.

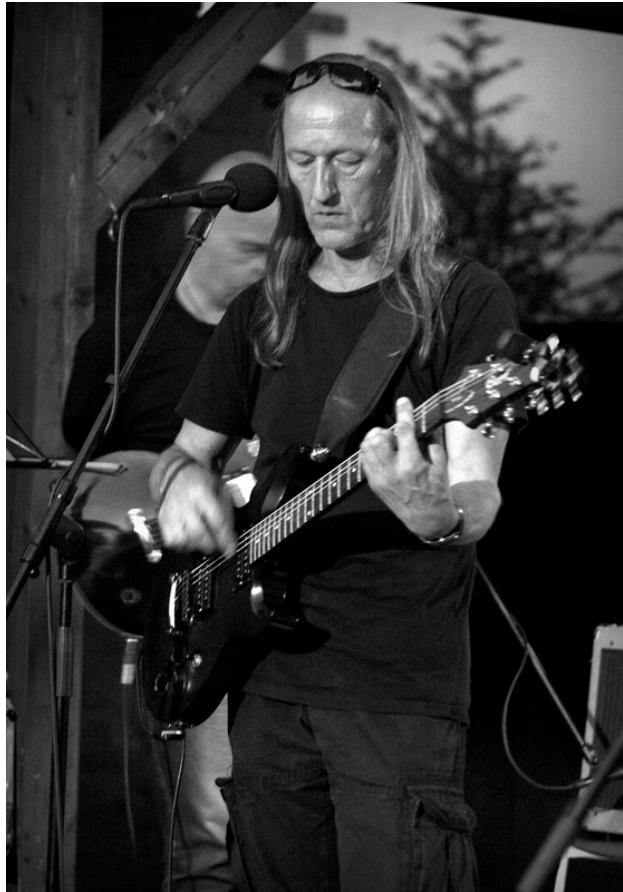
Stáhni si kalhotky

recenze # Eva Marková

Z rozporu mezi tematizovaným „já“ a obrazem autora, který si vytváříme na základě textu, vyrůstá osobnost JHK. Veškeré motivy v básních JHK vytvářejí koherentní celek,jenž je zastřešen jeho osobností. Toliko teorie a základní rámec, v němž mi přijde smysluplné o Krchovském psát.

Proč se zabývat Jiřím Háskem, když máme J. H. Krchovského na jevišti a lyrické subjekty v jeho básních (zhudebněných i čtených).

Už dlouho mě fascinuje obecně sdílený názor na JHK, kterého publikum standardně považuje za perverzně zábavného básníka. Ale takový je jen v části svého díla - ostatně ani sobotecké publikum se nesmálo stále, ale jen v případě veršů jako „boží mlýny mlely, mlely / najednou je po prdeli“ nebo „takových knih / a hovno v nich!“. Co dalšího nacházíme v Krchovského textech, co činí jeho prosté veršovánky čitelnými?

JHK včera četl básně, které prozatím vyšly jen časopisecky, popř. vůbec, ale je to důležité? Zdá se mi, že básník je ve své tvorbě velmi konzistentní, jen s postupem času některé motivy nabývají na intenzitě, zatímco jiné jsou upozaděny. S přihlédnutím k textům čteným v Sobotce lze konstatovat, že jeho básně se stávají melancholičtějšími a niternějšími, a to vzhledem k přibližující se smrti. Téma smrti bylo v Krchovského poezii přítomné vždy, ale z dekadentně symbolistního námětu se stává motivem aktuálním podobně, jako byla dříve impotence či przení nezletilých děvčat. Jak jinak si vysvetlit verš „no tak jsem umřel, to se stává“, anebo ten, v němž se paprsky rýmuje se slovem pemprsky. S těmito náměty se samozřejmě již tradičně pojí obrazy podzimu či hejna havranů.

Postupně se vyvíjí také touha lyrického subjektu po splynutí s ženskou bytostí, a to jak touha čistě fyzická, tak duševní. Pro ilustraci: „Na chvíli uvěřit omyleu, že jsi má.“ „Ještě to neví, že už není.“ „Prosím, už nebij mě, vzlykla má duše!“ Už jen z uvedených ukázek je patrné, že se lyrický subjekt postupně vyrovnává s tím, že jeho bytí bylo, je a bude samotářské, zároveň se intenzifikuje vědomí toho, že splynutí je zkrátka nemožné. Chcete-li, nazvěte tento pohyb smířením. Bravurním projevem současného JHK budí verš, v němž lyrický subjekt prosí děvče, aby si mu ani nedělalo na klín, ale spíš se mu rovnou posadilo na dlaň...

Básníkovo řekněme dospívání mi imponuje, ale scházejí mi texty, za nimiž se autor doslova řehtal. V současnosti se lze setkat jen s básněmi, které chtějí být zábavné jaksi prvoplánově, a dříve potenciálně zábavné momenty se mění ve formule (např. výzva „stáhn si kalhotky“ se stává opravdu spíše jen zvykovým imperativem, místo aby byla perverzním apelem). JHK se stahuje do samoty, v níž ho rozptylují jen pavouci, kočky a občasné sentimentální vzpomínky.

Škoda těch bobrů

reportáž # Tomáš Chaloupecký

Následující článek měl vyjít už včera, bohužel nám nejak vypadl ze sazby. Umělkyni i bobrům se omlouváme.

Přede včerá v jednu hodinu se na Šolcově statku konala vernisáž keramických plastik akademické sochařky Heleny Samohelové. Ne, opravdu jsem na ni nešel s příliš vysokými očekáváními. Když jsme si předtím nad rámem rozdělovali denní úkoly, v pracovním opojení jsem souhlasil. Vernisáž, jistě, ano, rád. Poté mi však vždy nápodomně kolegové poskytli několik ukázek z autorčiny tvorby a já poněkud znejistěl. Keramičtí bobři vypadají stejně nevkusně v tržnici i v galerii.

Mé nejistoty nebyly rozptýleny ani po příchodu na dvůr. Naše splaví skupina zaujala kdoví proč všechny, nejvíce však pána, jehož pravděpodobně rozrušovalo, že neusedáme na připravené lavičky, a jal se nám proto nabízet „stahovatelné“ židle. Zatímco jsme konverzovali s redaktorkou z *Jičínského deníku* („Takže Splav! obědvá? Tak to tu ještě nebylo.“), vystoupal na zápraží hospodář.

Přítomné přivítal „karmické“ sochařce předal „svazeček lučního kvítí“, přes který nebylo vidět ani autorku, ani řečníka, ani statek. Poté neřekl nic o expozici, neboť „na umění se máme především dívat a málo o něm hovřít“, načež spustila kapela Jazz H Factor a mne definitivně opustily zbytky naděje, neboť slyšíme-li ve spojitosti s uměním o srdci a koukání a komu se to nelibí, at si cosi,

zpravidla pak nebýváme svědky ničeho dobrého. Proto jistě překvapí, že včera jsme svědky něčeho dobrého byli. Místnost lapidária je nevelká, nevelký byl i počet vystaveneých plastik. Je proto dobré, že se autorka rozhodla předvést jen tvorbu z posledních několika let a i v jejím rámci se soustředí jen na jedno téma - v mnoha variacích rozvíjí vztah hranolu a oblouku. Spíše než o expozici více či méně představující tvorbu jedné výtvarnice se tak jedná o komplexní studii jejího pohledu na konkrétní výtvarný problém. Z vystavených plastik jsou divácky nejzajímavějšími nepravidelná keramická „oka“, skrze své středy propojená nerozpojitelně, avšak navolno a pohyblivě. Při různých příležitostech tak mohou být instalována i interpretována rozličnými způsoby.

Jediným zásadním nedostatkem instalace je podle mne plýtvání prostorem. Je-li problém naskládat do místnosti patnáct kvalitních plastik, rozhodně bych neplýtvat jedním celým koutem na autorčinu „guilty pleasure“ (nebo existenční nutnost?). Ano, bobří byli. I přesto však na Šolcárnu vyrazte. Bobrům se vysmějete, zjistíte, že nejsou bobry, ale něčím úplně jiným, především však navštívíte překvapivě kvalitní výstavu.

Cenová hádanka

glosa na 2x 59 slov #### Tomáš Chaloupecký

Otzáka pro chytré hlavy: Proč jsou placené části programu oceněny tak prazvláštními částečkami? Jedno sto paděsát devět. Padesát devět. Jedno sto osmnáct. Novodobý Baťa? Přepečlivé vyčíslení nákladů? Mechanické přičtení daně z přidané hodnoty? Smyslupustá nahodilost? Nevěděl jsem, nevěděl a dluho tápal, sváděl nevyřešitelnost hádanky na zvůli organizátorstva, na krutý žert, jehož jsem středem, na skrytu kamery. Ha ha, to se ale posmějeme. A pak, v okamžiku božího vnuknutí, sansáry či čeho, se kolo dharma zastavilo, čas ustrnul, cosi vyššího, snad vnitřní bohyně, mě donutilo podívat se na název této rubriky, na festivalový plakát a program a podezření si ověřit na kalkulače a zkrátka - uzřel jsem pravdu. Celé okolí mě nutí s lítostí přiznat, že já chytrá hlava nejsem.

Reklamace

ze slohových prací #### Eva Marková

Vážení pořadatelé festivalu, milý organizační týme, obracím se na Vás ve vči reklamace pondělního programu s odvoláním na programovou příručku, kterou jsem obdržela při příjezdu do Sobotky v tzv. Íčku.

Na devátou hodinu ranní byla inzerována přednáška Blanky Kostřicové, namísto toho nás však v neklimatizovaném sále spořitelny přivítal jakýsi Bulhar, který mluvil o bůhvýjaké Deridě, cert aby se v tom vyznal - snad jen ty tři intelektuálky ve třetí řadě, co celou dobu cvakaly propiskama, mu rozuměly.

Na Šolcárnu jsem se ani nevydala, protože se právě jednalo o jakýsi vrchol, a tam bych v těchhle teplotách rozhodně nevylezla. Ani po obědě však nebylo lépe. Přednáška dr. Pistorije nebyla, namísto toho paní Fyscherová proslovila jakousi přednášku o entomologii a využití hmyzu v orientální kuchyni a astrologii. Literárního festivalu důstojné mi přišlo teprve autorské čtení Františky Vrbenské, a to především díky tomu, že nečetla, ale zapáleně hovořila o spisovatelce z největších, Boženě Němcové. Sice mi kvůli tomu unikl program v domě s pečovatelskou službou, ale co už.

Autorské čtení Kateřiny Rudčenkové slibovalo erotický náboj, ale ve svém důsledku to byly spíš básně o mořském

příboji. Diskuzi o ženském psaní jsem nepochopila, vyrazila jsem tedy na hřbitov pozdravit Fránu Šramku, abych se tak připravila na večerní koncert na téma hřbitovy. Léto bylo celý den, proto by mi přišlo příhodnější dávat večer film Žima.

Vážení, žádám vás o přizpůsobení programu časovým, fyzickým i inteligenčním schopnostem návštěvníků festivalu. Dále bych ráda požádala, aby jste na Sobotku nezvali lidi s nečeskými jmény - kdopa to má pak skloňovat?!

V úctě ...

Feryna píše z tábora

scholzárna #### Kúpalisko

1. Maminko, tatínku,
posílám vám vzpomínku
z okolí Jičína,
jistě víte, že vám píše
vaše dcera Feryna.
2. Ten *Splav!* se nedá číst,
dneska vyšel prázdný list,
redakce zpružená,
že tu musí v noci skládat
slova, věty, písmena.
3. Přijela jsem v domnění,
že tu bude umění,
slíbili zábavu,
pak mi sazeč na zahradě
vylil pivo na hlavu.
4. Henyš dělá obrázky,
nepřijel sem bez lásky,
koukaj nám pod pera,
scházejí se, líbají se
na náměstí za šera.

R: Proč jen jsem včera usnula
a nešla pít?
Dneska bych krásně splynula
s bubeníkem, co říká si Vít.
Proč jste mě prostě neměli -
no, však vy víte,
řekla bych: „Nebud' nesmělý,
líbej mě, Vítě.“

5. Závěrem dopisu
ještě trochu popisu:
ta Hanka z ústavu
je chytrá jak dvě normální
redaktorky ze *Splavu*.

6. Když běží do Íčka,
Henyš dělá vočička,
bude se sprchovat,
snad Ondřej nezapadne
přes záclonku šmírovat.

R: Proč jen jsem včera usnula
a nešla pít?
Dneska bych krásně splynula
s bubeníkem, co říká si Vít.
Proč jste mě prostě neměli -
no, však vy víte,
řekla bych: „Nebud' nesmělý,
líbej mě, Vítě.“

7. P. S. je tady ještě!

Pošlete dvě tři sta,
jsem bez peněz dočista,
říkala Evička,
že tu přece nebudem žrát
maštalová meníčka.

8. Když jsem četla obtahy,

moc jsem chtěla do Prahy.
Je to tím, že možná
otvíračka ve Vokýnku
je tu prostě nemožná.

R: Proč jen jsem včera usnula,
včera usnula
dříííiv?

Mistr mnoha nadání

staří mistři # # Tereza Šmejkalová

Není nijak přehnané, napišeme-li, že Josef Šlerka je Tomášem Garriguem Masarykem našeho časopisu, neboť bez něho bychom tu nebyli. To on, s hrstkou věrných, vytvořil doslova z ničeho *Sobotecký pravidelný lehce avantgardní věstník*, dokázav místním velmocem, že potřebují ještě páťou. Již to samo o sobě by stačilo pokrýt jej nehynoucí slávou, Josefovou činorodému zakladatelskému géniu je však usínání na vavřinech zcela cizí, a tak neustále obohacuje své okolí novými a novými nápady. To jeho dítětem je oblíbený pořad *Společnost mrtvých básníků*; to on zajistil Sobotce neutuchající příliv čerstvé hipsterské krve i myšlenek vytvořením BarCampu a uvážlivou správou festivalových hashtagů.

Josef ví hodně o světě a vytváří o něm krásné barevné grafy. Jeho hlavní přednost je ovšem jiná: každý, kdo s ním přijde do styku, objeví svou lepší stránku - nebo dokonce hned několik takových. Josef je trpělivým a široce oblíbeným lektorem s doslova renesančním záběrem, takže je redakčními kolegy často vyhledáván, kdykoliv se potřebují něco naučit. Vítá Prokopia například naučil stěhovat lednici a také týmově pracovat s Ondřejem Černošem, který si přál naučit se pokládat koberec; Lukáše Novosada naučil mimořádně altruisticky a i přes jeho protesty stěhovat televizor (Lukáš mu jej bohužel při této příležitosti rozbil - jaký to nevděčný žák!). Josef také velmi rád spoluorganizuje různé společenské události, čímž umožňuje řadě dalších lidí osvojit si velké množství důležitých dovedností - od nošení stolů a židlí přes přípravu občerstvení, mailovou a telefonickou komunikaci až po řešení krizových situací. Jeho dochvilnost a spolehlivost jsou příslušné, a tak není divu, že byl první volbou i v tak zásadní věci, jakou byla Černošových svatba. V roli ženichova svědku uplatnil tyto své kvality skutečně naplno, na což všichni svatebčané vzpomínají s opravdovým dojetím. Takové dojetí (Radim Kučera je nazývá „stockholmský syndrom“) je pro veškerá setkání s Josefem vůbec charakteristické; Josef je naštěstí stále neuvěřitelně společensky aktivní, díky čemuž mohou tento mimořádný pocit prožívat pořád další a další lidé.

Chtěli bychom tímto Josefovovi z celého srdce poděkovat za všechno, co pro nás udělal a dělá, a vyzvat i všechny čtenáře: Chvalme jej velikou chválou!

Faethón a rajčátka

poezie # # dílna Jonáše Hájka

Účastníci tvůrčí dílny básníka Jonáše Hájka samozřejmě něco psali už i před Šrámkovou Sobotkou. Níže uvádíme výběr z těchto jejich textů.

Jana Škardová

Faethón

I jiní už letěli
do tibetských hor
dvoumotorovým érem
bez víza.

Dostane tě tam
bůh Slunce.
Cítím ten žár,
pach spálené kůže.

Otakar Hybner

Z kelímku až na záhon

Rajčata rostou v kelímcích
a ve všech malých semíncích
dříme rajský můj stromek.

Rajský můj stromečku v kelímku,
kořínky vyhni se kamínku,
zavlaž svůj zelený stonek.

Ven tě pak přesadím na záhon,
až budeš veliký jako strom,
rychle za sluncem stoupej.

Rajské až jablíčko bude zrát,
bude se radostí červenat,
ve větru hezky ho houpej.

První letošní reakce!

jvjr. # JVjr.

5. července

Vzkazují editorce a korektorce kol. Chaloupeckého (takto „gramatického nacisty“), že ten autor, jenž měl patrně metonymizovat přijatelnou kvalitu, se píše Fuks.

6. července

Jenom pro pořádek: v „recenzi“ „Činoheráku Ústí“ přinejmenším tvrzení „pomyslná forbína byla vyhrazena pouze dceři Kateřině“ a „byl (...) žalobce, Nedomův bývalý přítel a nyní síru dštící závistivý Wolf“ zcela zjevně neodpovídají skutečnosti.

Jan Vaněk jr. twitter.com/jvjr

Man hands on misery to man. – Philip Larkin
L'enfer, c'est les autres. – Jean-Paul Sartre

Honzovi děkujeme a posíláme písničku! <https://www.youtube.com/watch?v=2NoilfgRaoo>

Nová posila šesté redakce

Zdeněk Ježek, redaktor # Student brněnské bohemistiky se slabostí pro mrkev. V zimě nespí a ne, opravdu nenosí na zádech jablka. Mezi jeho atypické záliby patří četba románů Lenky Lanczové, hraní na zobcovou flétnu (zelenou, průhlednou) a poslouchání Rudé lůzy během umývání nádobí.

Twitter recenze

#vcerejsi_splav!

Nebylo tam nic vo zahájení ani vo Klobouku. (Jana Štefánková)

#festivalove_menu

Lowcost mě nebene, jdu se najít interně. (Eva Marková)

#jakub_novosad

Ten v tý zelený košili, není to číšník z Čekárny? (Ferynový děvče)

#solcarna_zahrada

Mně se tam fakt líbí, ale bojím se tam chodit, když tam zrovna nic není, žejo. (Tereza Šmejkalová)

#ss_organizatori

Úžasný, vynikající a neuvěřitelně pohotový! (Františka Vrbenská)

#fv_one_woman_show

Švestka hadr. (Antonín Handl)

#fv_one_woman_show

Zjistil jsem, že když mluví Klíčník o análech, je mi to strašně nepříjemný. (Jiří Feryna)

#zahrada

Feryno, stačí říct pindík a ty se rozchechtáš. (muž v šedobílém tričku)

#bozena_nemcova

Prej ji měl Goya s nějakym Schwarzenbergem. (Ondřej Šmejkal)

#bozena_nemcova

Váše děti nejsou vaše děti, pochopte to. (Lukáš Novosad)

#polansky_langman

To zas bude čtyrstránkovej článek vo na na na. (Ondřej Černoš)

#krch-off

Všichni jiný, co je zhudebnili, to hrajou líp než ten jeho band. Ale v Sobotce u piva to bude imho dobrej zážitek. (Roman Neruda)

#marketing

My to tu máme za 280, pokud nemáte drobný, tak za 300. (Richard Klíčník)

#modni_policie

Kareha vypadá jako Ikea! (Tereza Šmejkalová)

#zenske_psani

Nám je feftnáct, fme f cukrárně, bafíme fe o fekfu a hihňáme fe. (Christov, Nekuda a nákufná deftíka)

#prebirani_fotek

Tohle jsou ty dvě pipiny... (Nadan Pojer)

SPLAV! – Sobotecký Pravidelný Lehce Avantgardní Věstník

Vychází v Sobotce během 59. ročníku festivalu Šrámkova Sobotka, od 4. do 11. 7. 2015. Cena 15 Kč.

Vydává občanské sdružení SPLAV!, U Studánky 5, 170 00 Praha 7, IČ 26674122.

MK ČR E 15812

splav.redakce@gmail.com

